

عنوان مقاله:

تاثیر دوگانه ورود اسلام به خراسان بزرگ از منظر تمدن ایرانی

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 7، شماره 24 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مریم خسروآبادی - هیئت علمی دانشگاه یزد

کیوان کریمی الوار - دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

در تاریخ باستان، خراسان قسمتی بسیار مهم از حوزه تمدنی ایران به شمار می آید. دولت هایی که در ایران حاکمیت و محدوده جغرافیایی ایران تا سیحون را در نظر داشتند، تمام تلاش خود را در تثبیت مرزها در این حدود انجام می دادند. تلاش هایی که گاه به ناکامی منجر می شد، اما هیچ گاه آرمان حفظ این حدود فراموش نمی گردید. درست به همین دلیل مرزهای جغرافیایی خراسان، به خصوص در سیحون و جیحون کم کم به صورت مرزهای هویتی، فرهنگی و حتی آرمانی درمی آید. آرمانی که دفاع یکپارچه و هماهنگی را در مرزهای سیحون مدنظر قرار می داد و جهان آباد و منظم شده را در برابر هجوم پی در پی نیروهای ویرانگر صحراگردان حفظ می کرد. خراسان، جمعیت و فرهنگ آن در گستره تاریخ می خواست همان نقشی را بر عهده گیرد که چینی ها با ساختن دیواری از سنگ و آجر به درازای چند هزار کیلومتر انجام داده بودند. این طرح یکپارچه که از مرز، نژاد و فرهنگ در ایران باستان برای دفاع از مرزهای خراسان تصور می شد، پس از حمله اعراب شکل جدیدی به خود گرفت. ورود اسلام به ایران از جنبه های مختلف، تحولی مثبت در تاریخ ایران می باشد اما در محدوده مورد بحث این مقاله، می توان تاثیراتی دوگانه از ورود اسلام دریافت. توسعه جهان اسلام در فراسوی جیحون و سند، خراسان را از موقعیت مرزی درجه اول دور ساخته بود. این بار مرزهای خراسان در حال پیشروی در آن سوی سیحون نبود بلکه کوچروان در حال تصرف مرزهای خراسان بودند. در واقع پس از اسلام، خراسان نه مرزهای جغرافیایی باستانی خود را داشت و نه مرزهای جغرافیایی جهان اسلام را بلکه به عنوان ولایتی در داخل تغییر موقعیت داده بود. در این مقاله، پژوهشگر کوشیده، از کلیت یک روایت، برداشتی ارائه نماید که صرفا ناظر به دوره مورد بحث نیست بلکه از کلیت یک متنی یا چند قسمتی، یک استنباط کلی صورت گرفته و اجزاء یک متن آن هم به صورت کامل مبنای استنباط نبوده است. ازاین رو سیر کلی از زمان های قبل از ورود اسلام به ایران مبتنی بر آنچه که از اساطیر باقی مانده تا زمان های بعد از موضوع و منابع آن ها مطالعه گردیده است و در نتیجه تصویری یکپارچه از روندی را نشان می دهد.

کلمات کلیدی:

تاریخ شهرسازی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030340>

